

ACADEMIE SERBE DES SCIENCES ET DES ARTS

COMITE INTERACADEMIQUE DE BALKANOLOGIE
DU CONSEIL DES ACADEMIES DES SCIENCES ET DES ARTS
DE LA R.S.F.Y.

INSTITUT DES ETUDES BALKANIQUES

BALCANICA

ANNUAIRE DE L'INSTITUT DES ETUDES BALKANIQUES

XI

BELGRADE 1980.

његов снажан утицај током последњих векова); 3) речи чије се порекло може објаснити како латинским тако и француским или италијанским етимомом; 4) речи које имају у основи старогрчке елементе и које улазе у лексичко благо већине европских језика.

Трећа група, у којој се говори о речима насталим на терену, не представља тешкоће, јер је реч о коренима који су регистровани у првим двама групама.

На крају је дат попис етимолошких речника и приручника које су аутори користили при састављању ове књиге.

Истичући да су нека неслагања изнета једино као доказ да смо пажљиво анализирали стране овог приручника, а не и да изазову дискусију или полемику, сматрамо да је потребно поновити

општи утисак о овом речнику: он је превазишао скромну намену коју су му аутори дали, и поред тога што је презентирао без одговарајућег научног апарата, чега су његови састављачи свесни. Биће нам јасно какав и колики груд треба уложити у етимолошки речник ако се подсетимо да је српскохрватско језичко подручје добило такву публикацију тек недавно, захваљујући романисти и балканологу Петру Скоку, који је прикупно обиман материјал, али није успео да га дефинитивно среди и изда за живота. Више критичних осврта и допуна овог речника, који су се у међувремену појавили у разним часописима, бесумње га нису лишили вредности.

Момчило Д. Савић

BIBLIOGRAFIJA RADOVA O NARODNOJ KNJIZEVNOSTI, knj. II—V Sarajevo 1974—1979.

Од 1972. године, када је штампана прва књига, приказана и на страницима нашег часописа, у Сарајево је објављено још четири тома библиографије о народној књижевности. Основна класификација грабе иста је као и у првој књизи. Наиме, задржане су три веће целине: *епско народно пјесништво*, *лирско народно пјесништво*, *страна народна књижевност*, а у оквиру сваке од њих извршена је подела зависно од садржаја чланака који су обрађени. Тако су у другој, трећој, четвртој књизи засебно издвојене пословице, у другој загонетке, а у трећој, четвртој и петој бугарштине.

Аутори друге књиге (1974) Мирјана Богавац, Бурица Хуњак и Љубица Томић-Ковач, обрадили су следеће часописе: „Бранково коло“ (Сремски Карловци), „Јавор“ (Нови Сад), „Љубљански звон“ (Љубљана), „Савременик“ (Загреб), „Стражилово“ (Нови Сад), „Школски вјесник“ (Сарајево).

Мирјана Богавац и Љубица Томић-Ковач израдиле су за трећу књигу (1976) резимеа чланака из „Хрватске просвјете“ (Загреб), „Књижевног југа“ (Загреб), „Књи-

жевног севера“ (Суботица), „Мисли“ (Београд) и „Српског књижевног гласника“ (Београд).

Бурица Хуњак аутор је четврте књиге (1977). Обрађена су два часописа: „Нова Европа“ (Загреб), и „Прилози за књижевност, језик, историју и фолклор“ (Београд).

У петом тому (1979), аутор је Муниб Маглајић, презентирани су радови о народној књижевности из следећих часописа: „Бехар“ (Сарајево), „Нови бехар“ (Сарајево), „Гајрет“ (Сарајево), „Развитак“ (Бања Лука), „Прилози проучавању народне поезије“ (Београд).

Резимеи чланака пажљиво су израђени у свих пет књига. Нотирани су обимнији радови, прикази и белешке о новим издањима. Презентирани су најважнији закључци аутора чланака, скренута је пажња на полемике или супротна мишљења о појединим проблемима. Три исцрпна регистра омогућавају читаоцу брже и лакше коришћење књига, али морамо скренути пажњу на то да су се у индексима поткрале грешке и да их у једној од наредних књига

треба исправити на посебном листићу.

Библиографије сарајевских аутора драгоцен су приручник за даља истраживања народне књижевности, али смо мишљења да унутрашњу грађу треба пажљивије разврстати. Ни у једној књизи нису издвојени у посебну целину радови о односу усмене и писане књижевности, а њих има доста. Навешћемо само неколико аутора и радова који могу да се сврстају у овакву посебну целину, а

налазе се у прегледаним књигама: Стевановић Павле, *Извор једне народне приповетке* (књ. IV, бр. 399), Борбевић Тихомир Р., *Видаковићев Сауд и једна ориентална приповетка* (књ. IV, бр. 424), Блажековић Буро С., *Птице у нашој умјетној и народној књижевности* књ. (V, бр. 566), затим радови Павла Поповића, Миодрага С. Лалевића или Светислава Стефановића.

Борђе С. Костић

Adrian Fochi, COORDONATE SUD-EST EUROPENE ALE BALADEI POPULARE ROMANEȘTI

(Koordinate rumunske narodne balade na području jugoistočne Evrope)
Academia de științe sociale și politice a Republicii Socialiste România,
Institutul de studii sud-est europene, București 1975, 270 стр.

Adrian Fochi из Букурешта, познати стручњак у проучавању народног епског песништва, прихватио се замашног, сложенијег задатка да проучи и објасни везе и утицаје у народном епосу, једном од „најкарактеристичнијих облика уметничког стваралаштва народа југоисточне Европе“.

Студија под овим насловом, рађена озбиљно, у много чему превазилази оно што је о овом раније писано, поготову оно што је објављено у румунској стручној литератури, коју аутор овде хронолошки опширно приказује. Он запажа многе чињенице и долази до занимљивих закључака у погледу специфичног обележја обраћених мотива у епском стваралаштву сваког „од пет балканских народа“. При том је главна нит целе студије откривање односа у прошлости између румунске епике, с једне стране, и опште епике Балкана, с друге стране. Пошто је анализирао 47 заједничких субјеката народне епике, А. Fochi открива да 87% субјеката румунске баладе нису заједнички са балканском епиком — „не иду заједно“ са њом. Друкчије речено, пориче раније тврдње да је румунско епско песништво било под јаким утицајем српског народног епоса (Поред других, то је нарочито тврдио Никола Јорга.) Методом идентификације страних елемена-

та у румунском фолклору могло се, према аутору, тачно установити шта је самосвојно у том фолклору, на тај начин се „открива“ румунска балада. „Румунска народна балада има своје тежиште на северу Дунава и она представља сопствено остварење, а не некакав одблесак баладе са југа Дунава“ — општи је закључак аутора. Овај закључак, примећујемо, требало је да се подудара са тезама румунске историографије која, нарочито последњих година, инсистира на самосвојности и континуитету румунског народа и његове цивилизације на северу Дунава.

Сматрамо да се ова студија, вредна сваке пажње, већ може убржити у значајне, кад је реч о балканској компаративној фолклористици. Истовремено, међутим, морамо приметити да ту постоје, ако не есенцијални, ипак изненађујући пропусти, који чине унеколико проблематичним претензије аутора да он „решава, једном за свагда, питање које је до данас остало отворено у вези са координатама румунске народне баладе у простору југоисточне Европе (стр. 38). Изјава А. Fochi-а да се сад ставља „тачка на већ столетну расправу...“ у вези са питањима баладе звучи самоуверено, поготову кад се на страницима књиге могу запазити пропус-